

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів з методологією практико-орієнтованого підходу у ЗВО, сформувані практичні уміння щодо реалізації практично-орієнтованої спрямованості, що відповідає нагальним завданням удосконалення освітньої системи у вишах, переосмисленню наукових парадигм, пошуку нових теоретико-методологічних аспектів й орієнтирів, обґрунтування особливостей застосування практико-орієнтованого підходу у самостійній практичній діяльності.

Основними цілями вивчення дисципліни є формування у здобувачів інтересу і потреби систематизації та конструктивно-критичного переосмислення нагромаджених педагогічною наукою знань з практики розвитку освіти, шкільництва, теорії та практики навчання і виховання, осмислення проблем практико-орієнтованої освіти та підвищення її якості, формування національних та загальнолюдських цінностей, оновлення змісту і форм організації освітнього процесу, розвитку системи безперервної освіти тощо. Розроблена програма розрахована на знання студентів з навчальних дисциплін: історія педагогіки, методологічні засади педагогічних досліджень, загальні основи педагогіки, дидактики, теорії виховання, психології, філософії, що є теоретичною базою для подальшого оволодіння методами пізнання, логікою дослідно-педагогічного процесу, досвідом практичної педагогічної діяльності.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, у процесі навчання, на основі поєднання спеціально предметних знань та вмінь з набутим досвідом дослідницької/інноваційної діяльності в системі вищої освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до здобуття і застосування знань у практичних ситуаціях та генерації нових ідей та досягнення нових цілей (креативність)

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність до використання інноваційних і комунікаційних технологій, провадження інноваційної діяльності (Softskill).

ЗК 12. Здатність до самоосвіти та саморозвитку.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Здатність виявляти потенційні зв'язки освітньої теорії, освітньої політики та практики, розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

СК 5. Розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

СК 7. Здатність керувати освітніми практико-орієнтованими проектами.

СК 10. Здатність до проектування освітнього середовища, що забезпечує якість освітнього процесу.

СК 12. Здатність здійснювати ефективну організацію освітнього процесу у ЗВО на основі знань теорії й практики організації освітніх систем, основних вимог до професійної діяльності педагога, викладача.

Програмні результати навчання

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях.

ПР 7. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати за потреби рішення про звернення за фаховою допомогою про підвищення кваліфікації.

ПР 9. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності.

ПР 12. Здійснювати аналіз освітнього процесу у ЗВО, приймати рішення в умовах, що потребують застосування нових підходів та прогнозування, презентувати, обговорювати та захищати власні погляди в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією.

Теми практичних занять

Тема 1. Практико-орієнтований підхід: сутність, завдання, закономірності та технології методичної підготовки майбутніх фахівців.

Тема 2. Практико-орієнтований підхід в освітньому процесі сучасних закладів вищої освіти.

Тема 3. Інструменти та засоби формування професійних компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Тема 4. Навчальна практика як компонент практико-орієнтованого підходу.

Тема 5. Виробнича педагогічна практика як ключова умова професійного самовизначення майбутніх науково-педагогічних працівників.

Тема 6. Використання педагогічного проектування в навчальному процесі

Тема 7. Навчальні проекти як компонент практико-орієнтованого підходу в історико-педагогічних дослідженнях

Тема 8. Особливості виховної діяльності у закладах вищої освіти.

Завдання для самостійної роботи

1. Формування професійно-педагогічної культури майбутнього викладача ЗВО.

2. Оптимізація навчального процесу на основі закономірностей організації практико-орієнтованого змісту освіти.

3. Охарактеризувати конкретні педагогічні дії, направлені на кінцевий продукт навчання майбутніх викладачів.

4. Формування змісту навчального практико-орієнтованого курсу спеціалізації майбутніх викладачів ЗВО.

5. Визначити складові змісту курсу при практико-орієнтованому навчанні у закладі вищої освіти.
6. Особливості застосування технології в ході навчання у вишах.
7. Розкрити та охарактеризувати поняття «прийомотворчість» викладача.
8. Значення методичної інформації у практико-орієнтованому підході підготовки фахівців для ЗВО.
9. Етапи розробки і планування практико-орієнтованого курсу.
10. Особливості впровадження Workshop, їх ефективність, сутність інновації.
11. Результати workshop.
12. Завдання workshop у процесі формування професійних компетентностей.
13. Навчальна практика як компонент практико-орієнтованої підготовки фахівців у ЗВО.
14. Впровадження практико-орієнтованого підходу у різних країнах світу (за вибором студента).
15. Етнопедагогіка у реалізації практико-орієнтованого підходу до навчання у закладах вищої освіти різного спрямування.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Підвищення якості методичної підготовки майбутніх викладачів ЗВО.
2. Педагогічні умови методичної підготовки у закладах вищої освіти України та зарубіжжя.
3. Теоретичні підходи до організації неперервності професійної підготовки.
4. Виокремити та охарактеризувати чинники процесу професійної підготовки у ЗВО.
5. Навчальні проекти як засіб практико-орієнтованого підходу навчання у вищій школі.
6. Класифікація проектів, етапи їх проведення.
7. Скласти та презентувати план навчального проекту (тема за вибором студента).
8. Кейс-метод у системі практико-орієнтованого навчання.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Практико-орієнтований підхід при професійній підготовці у ЗВО спрямований на

А) формування в майбутніх педагогів таких навичок роботи, за яких за час, відведений на вивчення того чи того курсу, одержують визначений стандартом кінцевий продукт навчання

Б) підготовку висококваліфікованого, творчого фахівця, здатного здійснювати постановку та розв'язання складних завдань

В) розвиток вільної від комплексів, творчої, активної, ініціативної, підприємливої особистості як мету виховання

2. Практико-орієнтований підхід реалізується через

А) ситуації неможливого

Б) розробку змісту і методів навчання

В) розробку навчальних курсів для майбутніх педагогів

3. Кінцевий продукт навчання орієнтований на

- А) форми роботи, що використовуються, не дозволяють достатньою мірою вийти на відпрацювання практичних навичок застосування навчальної інформації
- Б) технології прийомотворення для викладача
- В) засвоєння майбутніми викладачами конкретних педагогічних дій

4. Практико-орієнтований підхід – це

- А) метод викладання і навчання, що дозволяє студентам поєднувати навчання у ЗВО з практичною роботою
- Б) перспективи модернізації сучасної вищої педагогічної освіти
- В) мотиваційне забезпечення навчального процесу; зв'язок навчання з практикою; свідомість і активність студентів у навчанні

5. Оберіть групу компонентів готовності майбутнього викладача до самостійної діяльності

- А) перспективний, основний, корегуючий, оптимістичний, орієнтовний
- Б) мотиваційний, вольовий, орієнтаційний, операційний, оціночний
- В) діагностичний, мотивуючий, правовий, моральний, етичний

6. Визначте операційний компонент готовності, який можливо ефективно сформулювати лише в умовах практико-орієнтованого навчання

- А) володіння системою знань про взаємозв'язки фізичного, психічного і соціального здоров'я людини і суспільства
- Б) усвідомлення особистісної та соціальної значущості своєї професії; володіння цілісним уявленням про освіту як особливу сферу соціокультурної практики
- В) володіння сучасними методами пошуку, обробки та використання інформації, вміння інтерпретувати й адаптувати інформацію для адресата

7. У перекладі з англійської workshop – це

- А) захід, на якому під керівництвом майстра своєї справи можна створювати нові, унікальні, найчастіше – інтелектуальні продукти і обмінюватися досвідом
- Б) метод навчання, заснований на вивченні практичних аспектів будь-якого питання
- В) майстерня, що вказує на центральну ідею: кожен з учасників має унікальний і неповторний життєвий досвід і погляд, який обумовлює його ставлення до конкретної проблеми

8. Із змістовної точки зору workshop являє собою дослідження, в центрі якого

- А) окремо взята неоднозначна проблема
- Б) аналіз і розбір ситуацій, створення проєктів та презентацій, «мозковий штурм»
- В) використання нових методик і оперативн вирішння складних завдань

9. Кейс-метод сприяє

- А) застосовуванню теоретичних знань для вирішення практичних завдань
- Б) застосовуванню конкретної ситуації, яка вміщує проблему, що потребує вирішення, з метою формування необхідного досвіду (знань) студентів для вирішення проблеми
- В) розвитку критичної рефлексії, кращому розумінню теорії, вчить розв'язувати проблеми і практично їх аналізувати

10. Навчальний проєкт – це

А) спільна навчально-пізнавальна, дослідницька, творча або ігрова діяльність партнерів, що має спільну мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямована на досягнення загального результату з розв'язування певної проблеми, значущої для учасників проєкту

Б) доскональне вивчення будь-якої проблеми з презентацією результатів роботи

В) обґрунтування актуальності обраної теми, позначення завдань дослідження, обов'язкове висунення гіпотези з подальшою її перевіркою, обговорення отриманих результатів

Рекомендована література

1. Вихрущ А.В. Закономірності розвитку освітніх систем у ХХ столітті. *Освіта в перспективі інтеграції Європи*. Варшава, 2001. С. 125-129.

2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 374 с.

3. Даниленко В., Слюсаренко А. Українська національна школа в ХХ ст.: Деякі проблеми розвитку та вивчення. *III Міжнародний конгрес українців*. 26-29 серпня 1996 р. Харків, 1996. С. 131-138.

4. Демчак М., Опачко М. Розвиток і становлення професійної педагогічної освіти на Закарпатті: етапи і чинники. *Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту: Педагогіка. Соціальна робота*. 2012. Вип. 25. С. 66-70.

5. Дзвінчук Д. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління. Київ, 2006. 378 с.

6. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. *Курс лекцій: навч. посіб. для педвузів та університетів*. Тернопіль, 1994. 357 с.

7. Кремінь В. Зміст освіти й дидактична стратегія. *Історія української школи й педагогіки в матер. і докум.* / упор. О.О.Любар. Кривий Ріг: Кривбасавтоматика плюс, 2002. С. 619-624.

8. Луговий В.І. Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні (теоретико-методологічний аспект): *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. пед. наук*: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Київ, 1995. 48 с.

9. Майборода В.К., Майборода С.В. Про періодизацію розвитку професійної освіти України в ХХ столітті. *Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Педагогіка та психологія*. Вип. 99. Чернівці: Рута, 2000. С. 105-110.

10. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: *навч. посіб.* Київ: Вікар. 2003. 310 с.

11. Ничкало Н.Г. Українські концепції професійної освіти: тенденції і перспективи. *Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр. до 15-річчя АПН України*: в 5 т. Т. 5. Київ: Педагогічна думка, 2012. С. 27-50.

12. Пахомова Т.Г. Проблеми перепідготовки вчительських кадрів: історичний аспект. *Вісник Луганського нац. пед. ун-ту ім. Т.Шевченка: Педагогічні науки*. 2006. № 19 (листопад), ч. II. С. 196-203.

13. Регейло І.Ю. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Україні у ХХ - початку ХХІ століття: історіографічні аспекти. *Педагогічний дискурс: зб. наук. праць* / гол. ред. І.М. Шоробура. Хмельницький: ХГПА, 2010. Вип. 7. С. 261-271.
14. Черевичний Г. Розвиток вищої освіти в Україні в другій половині 1980-х рр.: *дис... канд. іст. наук*: 07.00.01. Київ, 1997. 187 с.
15. Янкович О.І. Розвиток освітніх технологій у теорії та практиці вищої педагогічної освіти України (1957-2005): *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. пед. наук*: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Тернопіль, 2009. – 42 с.
16. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: *монографія*. 2012. С. 161-168.
17. Бобраков С. Р Реформування змісту професійної підготовки вчителів у ЗВО Німеччини: практико-орієнтований підхід. *Порівняльна професійна педагогіка*. № 2. 2012. С. 161-168.
18. Бех І. Д. Виховання особистості. *Кн. перша «Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади»*. Видавництво: Либідь, 2003. 278 с.
19. Пальшкова І. О. Теоретичні засади застосування практико-орієнтованого підходу при формуванні професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів. *Вісник Київського міжнародного університету*. Серія : Педагогічні науки. Вип. 5. Київ, 2004. С. 174-185.
20. Бахметова Ю. Н. Реалізація практико-орієнтованого підходу в процесі формування методичної культури майбутніх педагогів. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2012. № 4. С. 112-116.
21. Житник Н. В. Практико-орієнтована підготовка фахівців в умовах регіонального вищого навчального закладу. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2015. Вип. 9. С. 29-35.
22. Матюшенко Н. В. Практико-орієнтована підготовка майбутніх учителів гуманітарного профілю засобами продуктивних технологій. *Наука і освіта*. 2014. № 5. С. 242-248.
23. Пальшкова І.О. Методологічне обґрунтування дидактичних закономірностей практико-орієнтованого підходу у професійному навчанні. *Наука і освіта*. 2005. № 1-2. С. 80-85.
24. Пальшкова І. Неперервність підготовки педагогічних кадрів: практико-орієнтований аспект. *Гірська школа українських Карпат*. 2013. № 8-9. С. 114-117.
25. Грицай Н.Б. Практико-орієнтовані технології методичної підготовки майбутніх учителів біології. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 10. С. 33-40.
26. Майковська В., Юрко І. WORKSHOP як інструмент практико-орієнтованого навчання і методико-технологічний засіб формування підприємницької компетентності. *Молодь і ринок*. 2019. № 2. С. 116-122.

27. Майковська В. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2016. № 50-51. С. 161-167.
28. Бобраков С. Практико-орієнтований підхід в академічній фазі педагогічної освіти Німеччини: погляди німецьких науковців. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2012. № 6. С. 235-241.
29. Кузнецова О.Ю. Неперервна педагогічна освіта: Британський досвід. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Харків. 2011. Випуск XXVI. С. 65-70.
30. Наливайко О., Друганова О., Іваненко Л. Використання технології «ВОРКШОП» у роботі зі студентами класичних університетів. *Педагогічний процес: теорія і практика (Серія: Педагогіка)*. 2019. № 3-4 (66-67). С. 129-137.
31. Скокова Л.Г. Поширення практико-орієнтованих підходів в якісних дослідженнях МЕДІА. *Методологія та методи соціологічних досліджень*. 2018. № 6. С. 17-22.
32. Черв'якова Н.І. Практико зорієнтовані технології професійної підготовки майбутніх педагогів: досвід теоретико-експериментального дослідження. *Освіта і педагогічна наука*. 2017. № 1(166). С. 35-43.
33. Георгян Н., Хорольська Т. Практико-орієнтований підхід як умова формування особистості майбутнього вихователя на ціннісних засадах етнопедагогіки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016, № 5 (59). С. 103-110.
34. Антонова О.Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя / Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: *монографія* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во Рута, 2016. С. 262-285.
35. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. *Зб. наук. пр.* Випуск 53 / редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2019. 248 с.
36. Антонова О.Є. Застосування методики CASE-STUDY у системі практико-орієнтованої підготовки майбутнього вчителя. *Інноваційні аспекти підготовки фахівців в умовах модернізації освітнього простору: Зб. наук. праць*. Новоград-Волинський, 2018. Вип. 1. С. 21-34.
37. Княжева І.А. Методична підготовка майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах магістратури. *Психолого-педагогічні науки*. 2013. № 1. С. 177-182.
38. Горохівська Т. Неперервність як педагогічна умова розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів технічних закладів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 32, том 1. С. 171-176.